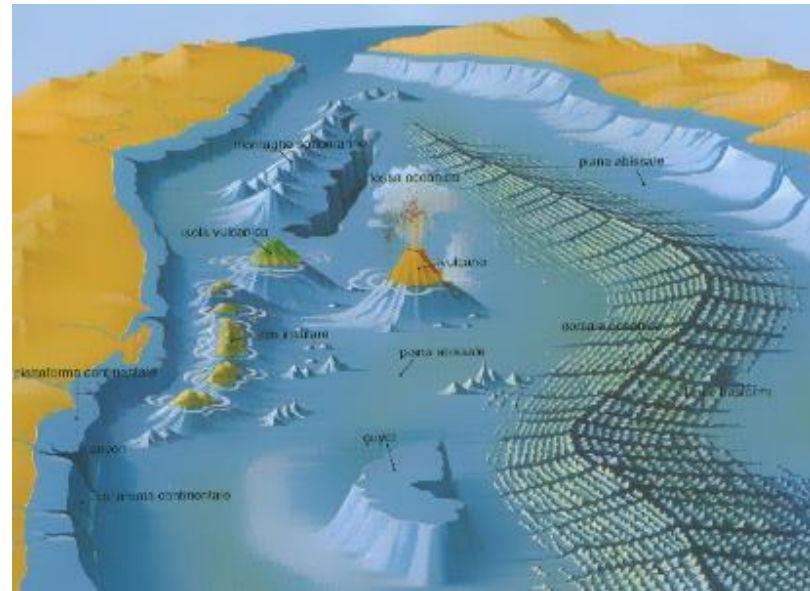

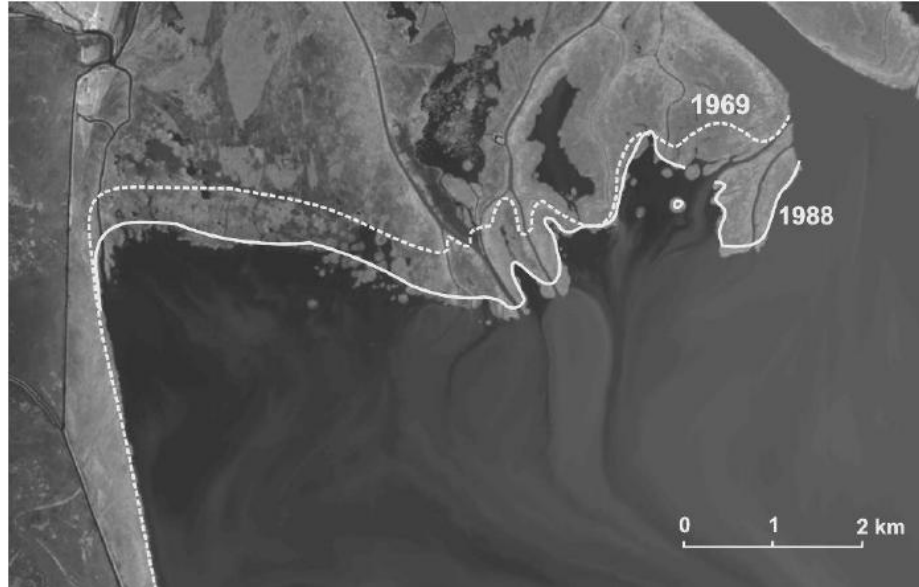
Curs IV. DOMENIILE MORFOSTRUCTURALE

În cei peste 4 miliarde de ani, scoarța Pământului a suferit transformări succesive, dominate în ultimii 200 mil. ani de dinamica plăcilor litosferice. Această evoluție a fost controlată de:

- **procesele orogenice** localizate în zonele de convergență a plăcilor (subducție, coliziune) și care au pus în loc marile lanțuri muntoase pericontinentale, intracontinentale și arcurile insulare;
- **procesele magmatice** localizate cu precădere în lungul aliniamentelor de acreție a plăcilor, în urma cărora au rezultat dorsalele oceanice și insulele izolate din cuprinsul bazinelor oceanice;

- **procesele epirogenice** de înălțare și coborâre, care au permis succesiv sedimentarea sau erodarea teritoriilor mai coborâte sau mai ridicate ale Pământului;

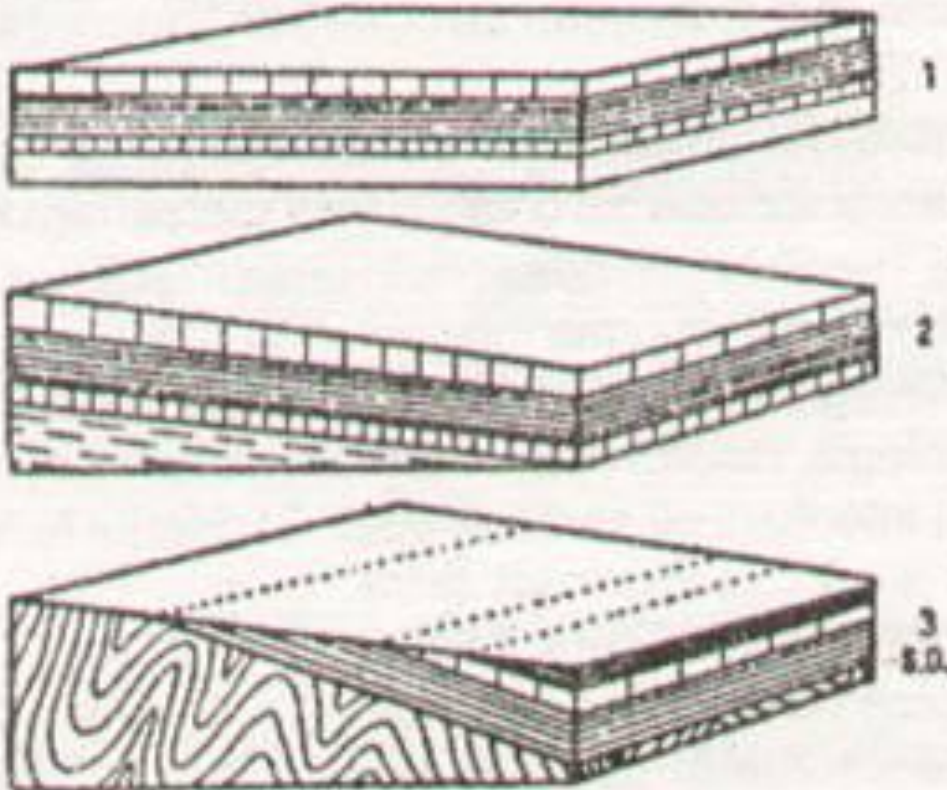
- **procesele complexe de eroziune** care au produs nivelarea și uniformizarea până la peneplenare a vechilor sisteme orogenice, sau diversificarea reliefului mai recent.

UNITATILE STRUCTURALE

Platforma este rigidă, s-a format prin sedimentare, are relief mai neted și mai jos, cuprinde roci sedimentare, corespunde dealurilor și podișurilor

Orogen - este o zonă mobilă, formată prin încrețirea straturilor geologice, are roci variate - metamorfice, sedimentare, cuprinde relief înalt și fragmentat (munți).

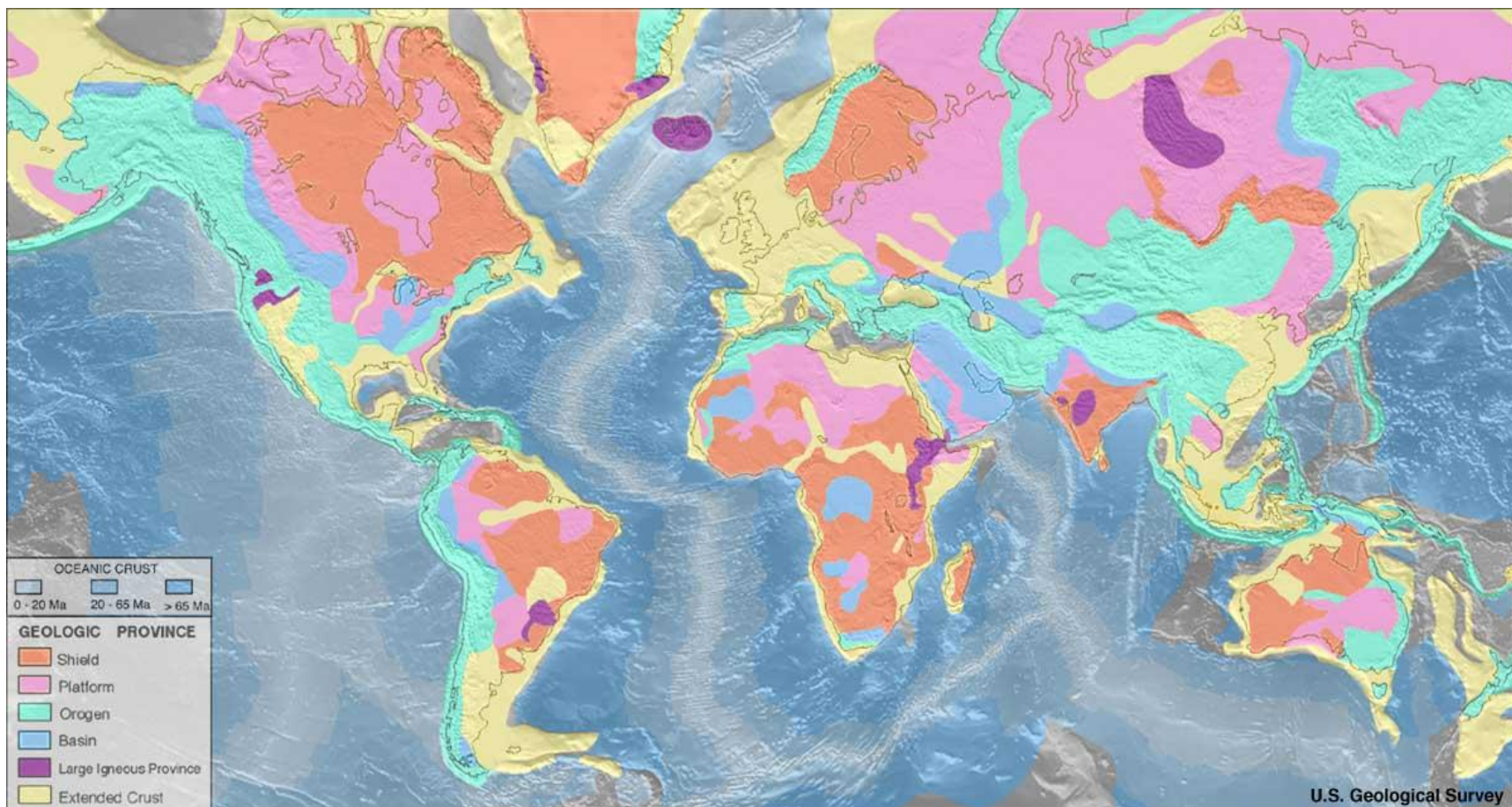

Regiuni de platforma

Regiuni de orogen

Regiunile de platformă

Sunt regiunile care s-au consolidat treptat înglobând nucleeele precambriene ale marilor scuturi continentale, la care în mod treptat s-au adăugat noi domenii ale uscatului. De aceea ocupă suprafețe mult mai întinse decât geosinclinalele.

Trăsăturile principale ale unităților de platformă

1. O stabilitate tectonică mare și o istorie geologică îndelungată;
2. Prezența unor mișcări epirogenetice de mic amplitudine (de ordinul zecilor sau sutelor de metri, uneori ajunge până la 1-3 km. Asemenea mișcări provoacă transgresiuni sau regresii marine care sunt materializate prin întinse cuverturi sedimentare, iar în cazul regresiiunilor – lacune stratigrafice;
3. Incidența redusă a fenomenelor magmatice și seismice;
4. Existența unor bombări (anteclize) și depresiuni (sineclize) structurale foarte largi de tipul anteclizelor (antecliza Voronești în Platforma Rusă sau antecliza munții Ahaggar din Algeria) și sinecliza (bazinul Moscovei și regiunea Marzuc din sud-vestul Libiei);
5. Structura geologică este relativ simplă unde distingem două elemente structurale: **fundamentul** și **cuvertura sedimentară**. Acolo unde cuvertura sedimentară lipsește avem de a face cu scuturi precambriene – scutul Canadian și scutul Baltic;
6. Pe arealele de platformă dispunem de un relief de podiș și câmpii, slab accidentat cu întinse suprafețe plane, ușor înclinate . Este posibil să întâlnim o serie de munți reziduali su formă de martori de eroziune.

Sineclize

Sinecliza Marzuc

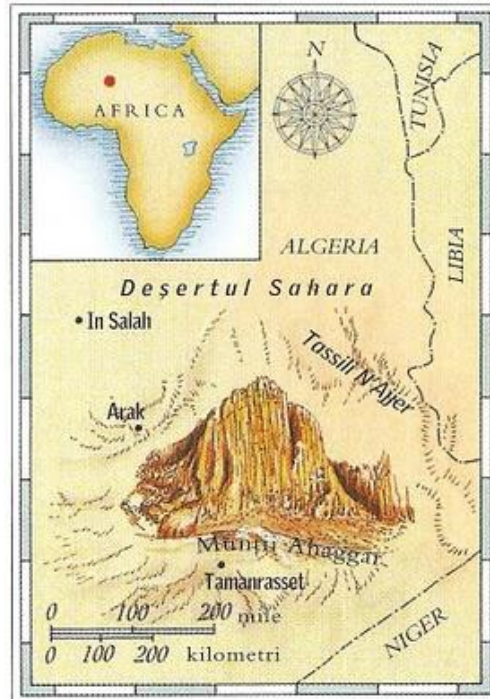

Sinecliza baz. Moscovei

Anteclize

Antecliza Ahaggar

Munti reziduali

Podișurile

Reprezintă o treaptă de relief cu altitudinea mai mare de 200 m, care se situează între unitățile de câmpie și cele montane. Față de regiunile de câmpie ele se deosebesc prin altitudinea mare și aspectul văilor (văile sunt mai estompate în câmpie și mai adânci în podișuri). Podișurile pot fi întâlnite și în unitățile de orogen (ex: Podișul Tibet- altitudini de peste 4000 m)

Podisul Tibet

Exista două tipuri de podișuri:

Podișurile structurale – sunt constituite din depozite orizontale a căror înălțime se datorează unor mișcări epirogenetice pozitive sau prezenței unor hosturi (ex: Pod. Colorado din SUA).

Podișurile sculpturale – care reprezintă peneplene înălțate (ex: Pod. Appalachian din SUA și Pod. Arden din Belgia și Germania).

Pod. Colorado

*Pod.
Appalachian*

Pod. Arden

Câmpiile de platformă

Au o întindere impresionantă de dimensiuni continentale înlobând sectoare cu trăsături genetice diferite.

Cea mai importantă clasificare este după geneză:

- câmpii de acumulare
- câmpii structurale
- câmpii sculpturale

Câmpiile de acumulare ocupă suprafețele joase ale uscatului unde predomină procesele de sedimentare. Sunt cele mai tinere unități de relief de vârstă cuaternară sau pliocenă. Au suprafața tabulară (orizontală) și o fragmentare redusă. După poziție câmpiile de acumulare pot fi împărțite în:

câmpii litorale (maritime) - ex: Câmpia din jurul golfului Mexic

câmpii continentale – fosturi lacuri pliocene care au fost colmatate. Ex: Câmpia Panonică, Câmpia Caspicea, Câmpia Română

Câmpiile de acumulare sunt la rândul lor clasificate după natura depozitelor din care sunt alcătuite:

❖ *Câmpiile aluviale* – foarte tinere, cele mai tipice și se termină cu formațiuni deltaice (ex. Câmpia Amazonului, Câmpia Română).

Câmpia Amazonului

❖ *Câmpiile proluviale (piemontane)* – s-au format începând de la cominarea unor conuri de dejecție care a dat naștere la glacisuri piemontane. Din unirea acestor glacisuri rezultă câmpia piemontană (ex: Câmpia Haute).

Câmpia Haute

❖ **Câmpiile glaciare** – (ex. Câmpia Germano- Polonă, Câmpia Canadiană)

Câmpia Canadiană

- ❖ **Câmpiile eoliene:** - nisipuri dunificate (erguri)
 - loess belt (ex. Câmpia Rusă, Câmpia Chineză)

Erguri în Sahara

Câmpia Chineză

- ❖ **Câmpiile mixte** (ex. în nord glaciare și în vest piemontane - Câmpiile Americane – Gray Place)

Câmpiile structurale – sunt protejate la partea superioară de o pătură de roci mai rezistente la eroziune, de aceea suprafața lor corespunde stratelor geologice. Deseori se confundă cu podișurile joase și au formă tabulară (câmpie-platou). De exemplu în Dobrogea de Sud apar formațiuni jurasice și cretacice pe suprafețe restrânse, dar mai ales formațiuni sarmațiene, toate fiind acoperite de o pătură de loess.

Dobrogea de Sud

Câmpiile sculpturale – au un relief ceva mai accidentat, respectiv colinar sau deluros, unde sub stratul geologic apare la zi pe mai mult de jumătate din suprafața câmpiei.

Câmpia Colinară a Jijiei (din estul României)

